

Mensbeelden in de hedendaagse filosofie

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Charles_Taylor.jpg

Charles Taylor , Québec 1931

Leven en werk

- Studeerde geschiedenis, filosofie en economie.
- Werd hoogleraar ethiek, werkte zowel in Canada en de V.S. als in Engeland
- Tempeltonprijs 2007 (zie Maieutiek onder Taylor voor speech) en Kyotoprijs 2008.
- Politicus, stond meermalen kandidaat voor New Democratic Party werd steeds tweede.

Invloed van en op;

- Sterk beïnvloed door Hegel, Heidegger en Wittgenstein en in het vervolg hiervan door Isaiah Berlin zijn promotor en latere vriend.
- Internationale politiek en filosofie.
- Interreligieuze contacten.
- Discussies rond rol van betekenisverlening naast objectiviteit.
- Invloed op debat liberalisme (individu) – communitarisme (gemeenschap).

Malaise van de moderniteit

- Moderniteit niet afwijzen.
- Opvatten als fase in ontwikkeling van mens.
- Gewone burger en zijn gewone leven staan nu centraal. (i.t.t. strijdethiek van Grieken of zorg voor de ziel)
- Behoeft aan doel/zin anders dan nut en geluk voor eigenbelang van de enkeling.
- Zelfverwerkelijking is niet verkeerd, maar inhoud moet herzien worden.

Welke malaise moet aangepakt?

- De instrumentele rede leidt tot enkelvoudige moraal. Gaat over efficiëntie en nut.
- Individualisme leidt tot verlies van betekenisverlening. We zijn gemeenschapswezens.
- Het concept van individuele vrijheid van het liberalisme leidt tot zelfzuchtigheid en apathie t.o.v. het grotere geheel.

Taylor's positie

- Taylor verwacht veel van de dialoog in de gemeenschap.
- De mens heeft de mogelijkheid van een authentiek bestaan, maar in een continuïteit met zijn verleden en toekomst.
- i.t.t. tot Rawls ziet Taylor het belang van onderscheid maken.
- i.t.t. communitarisme blijft hij wel voorstander van het centraal stellen van het individu.

Bronnen van het zelf en een seculiere tijd

- Delen van een groot onderzoek naar het ontstaan van moderne identiteit.
- Veel aandacht voor verlies van betekenisverlening en niet de behoefte om die weg te kritiseren als weg, maar wel kritiek op stadium waar we nu zijn; alle omvattende betekenis lijkt nu in diskrediet gebracht.

Kritiek op moderniteit en haar denkstromingen

- Stromingen die lijken uit te gaan van objectieve, seculiere, wetenschappelijke en/of nutsprincipes, zijn niet logisch consistent vol te houden.
- Gerichtheid op gewone leven, op rationaliteit en eventueel natuurlijkheid van mens komt in deze tijd in conflict met ideeën uit contemplatie en moraliteit.
- Deze laatste ideeën kunnen niet meer meedoen in maatschappelijke debat.

Alternatief

- Oog krijgen voor betekenisverlening
- Zwakke en sterke waardering en hyperwaarden moeten meegenomen worden in het denken over de maatschappij
- Zien dat niet-rationele ook deel is en moet zijn van mens-zijn.

Mensbeeld

- Mens is betekenisverlenend wezen.
- Mens leeft in een gemeenschap met anderen.
- Mens is vrij en kan zich op basis van roeping verhouden tot gemeenschap.
- Er moet ruimte gegeven worden aan waarden en betrokkenheid, willen de politiek en de wetenschap recht doen aan het menselijke van de mens.